

Rapateessa roiskuu
Kunnallisvalitus –kiusantekoa vai
perusteltua valvontaa?

KUNNALLISTIETEEN PÄIVÄT JYVÄSKYLÄ 29.10.2009

EIJA MÄKINEN
JULKISOIKEUDEN PROFESSORI
VAASAN YLIOPISTO

Tarvitaanko laajoja valitusoikeuksia?

- Poliittinen keskustelu
  - **”Viivästyttävät tärkeitä hankkeita”**
  - **”Ovat kiusantekoa”**
  - **”Ovat politiikan jatkamista oikeuden keinoin”**
  - **Miksi kuntia valvotaan enemmän kuin valtiota?**

Empiirinen tarkastelu

- Valitusten määrät: Mistä "*nollatulos*" kertoo?

Näin valituksissa menestytään

Kaavavalitukset

Vaasa 2006 35,7%

Vaasa 2008 46,9%

HML 2006 22,9%

HML 2008 31,5%

Millä perusteilla kaava-asioissa menestytään

- Vaikutusten selvittäminen ja sisältövaatimukset
- Sisältövaatimukset

- Maanomistajien yhdenvertaisuus tai oikeusturva huomiotta
- Kohtuuton haitta jollekin tontille

- Kaavajärjestelmän ohjausvaikutus (hierarkia)

- *Esimerkkejä*

Näillä ei menestytty: turhia valituksia?

- i Usein vedotaan yhdenvertaisuuteen, esim. miksi loma-asuntoa ei saa muuttaa pysyvään asumiseen vaikka viereisellä tontilla sellainen on.**
- i Usein epäillään puolueellista menettelyä, että kaavasta on poistettu venevalkama tarkoituksena suosia kunnanjohtajan miniän äitiä.**
- i Usein vedotaan liikennejärjestelyjen kohtuuttomuuteen.**
- i Usein vedotaan liikenteestä aiheutuvaan meluun asumiselle tai päiväkodille.**
- i Usein vedotaan kulttuuri- ja luontoarvoihin**
- i Usein kysytään laissa kuulutetun vuorovaikutteisuuden perään.**

Miten kunnallisasioissa menestytään?

Yleiset kunnallisasiat

Vaasa 2006	10,1%
Vaasa 2008	25,6%

Hämeenlinna 2006	16,7%
Hämeenlinna 2008	21,3%

Millä perusteella menestytään

- Maa-ainesasioissa menestytään hyvin
- Luottamustoimiin valinnat
- Kokousmenettelyn virheellisyydet
- Yhdenvertaisuusperuste avustuksissa
- Lain edellyttämää korkeampia taksoja
- Kuntien yhdistymissopimusten noudattaminen
- Tilintarkastajien valinnassa riippumattomuus
- Henkilöstö esteellisenä päätöksenteossa
- Kunnanjohtajan erorahapäätös/ perimättäjättäminen
- Salassapitopäätös

Turhaa valittamista ja kiusantekoa?

- Empiirinen aineisto
- Kuntien johtavien viranhaltijoiden käsityksiä Pohjanmaalla (Dahlbacka 2009+aineisto)
- Tuomarihaastattelut Hämeenlinnan ja Vaasan hallinto-oikeudessa.

Kunnan jäsenen valitusoikeus

- i Teoreettiset perustelut
- i Kunnallinen itsehallinto asukkaan itsehallintona (PL 121 §)
- i Vähentää tarvetta valtionvalvontaan erityisaloilla (PL 121 §)
- i Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet (PL 2, 20 §)
- i Turvaa perusoikeuksia ja erityisesti hyvää hallintoa (PL 22 ja 21 §:t)
- i Kysymys oikeusvaltiosta ja itsehallinnosta, ei luottamuspulasta.

- i Käytännön perustelut
- i Turvataan normipäätösten tasoa ja laillisuutta
- i Kunnilla merkittäviä tehtäviä: yhteiskuntarauhan ylläpitäminen
- i Turvaa politiikan pelisääntöjä

Kuka edelläkävijäkunnan valvojaksi?

- Minkälaista valvontaa demokraattisessa oikeusvaltiossa tarvitaan?
- Merikoski: *"Valitus on ensisijassa oikeussuojakeino, mutta palvelee myös hallintotoimintaan kohdistuvan julkisen valvonnan tarkoituksena. Mitä tulee erityisesti juuri kunnallisvalitukseen, voitaneen sanoa sen olevan alhaaltapäin, kunnan jäsenten taholta kunnan toimielimiin kohdistuvan silmälläpidon tärkein oikeudellinen muoto. Sen avulla voi kunnan jäsen tehostaa laillisuuden toteuttamista kunnan toiminnassa."*
- *Tarvitaanko edelläkävijäkunnissa kunnan jäsenten silmälläpitoa? Vai kenties valtionvalvontaa?*